

Jerome Klapka Jerome Tři muži ve člunu

Vybrané kapitoly z knihy Tři muži ve člunu a na toulkách. Přeložil J. Z. Novák. Výběr hudby Jiří Berkovec. (Úryvky z Variací na téma Franka Bridge, op. 30 skladatele Benjamina Brittena hraje Český komorní orchestr, umělecký vedoucí Josef Vlach.) Zvuková režie ing. Erich Kunze. Střih a mixáž Jiří Bartoš.

ÚVOD MIROSLAVA HORNÍČKA – OBEŤ JEDNOHO STA A SEDMI FATALNÍCH NEMOCÍ – JAK POSTARŠÍ HLAVA RODINY VEŠÍ OBRAZ – VÝHODY SYRA COBY SPOLUCESTUJÍCÍHO – NEVĚDOMOST PERSONÁLU JIHOZÁPADNÍ DRAHY – BLUDIŠTĚ V HAMPTON COURTU – NESNÁZE HUDEBNÍKŮ AMATÉRŮ

JAK HARRIS ZPÍVÁ KUPLETY – VECÍREK VE VYBRANÉ SPOLEČNOSTI – BUJARÁ SEBEDŮVĚRA SPRÁVKÁŘE KOL – UMĚNÍ ZPROTIVIT SE V CIZÍ REČI

Čte Miroslav Horníček. Režie Jiří Šrámek. Nahráno 14.–19. září 1972 v pražském studiu Lucerna.

V osmdesátých letech minulého století jezdili čtyři nerozluční přátelé – Carl Hentschel, George Wingrave, Jerome Klapka Jerome a Jeromův foxteriér – pravidelně vlakem z Londýna do Richmondu nebo do Kingstonu a pravidelně se oddávali veslařskému sportu. Nejednou si udělali i několikadenní dovolenou, vytáhli loď proti proudu Temže až do Oxfordu a odtamtud se pohodlně plavili zpátky do Londýna. Všichni milovali Temži, všichni se při těch výletech znamenitě bavili, všichni na ně s nadšením vzpomínali; a tak se Jerome Klapka Jerome, dříve železniční úředník a herec, v oné době redaktor a začínající spisovatel, rozhodl zvěčnit ty jejich zážitky perem a jednoho překvapivě krásného léta začal psát knihu „Tři muži ve člunu (o psu nemluvě)“. Z Harris, George zůstal sám převzal cího „já“ a foxterno Montmorency. ního autorova zá knížka být

Carla se stal Georgem, Jerolovi vypravují dostal jméno. Podle původměru měla ta jakýmsi průvodcem po přírodních krásách a historických pamětihodnostech na březích dolního toku Temže a přijal ji k otiskování na pokračování časopisu „Home Chimes.“ Šéfredaktor

však Jeroma přemlouval, aby líčení scénérie, odskoky do historie a filosofické úvahy zkrátil na minimum a mnohem víc místa aby popřál těm veselým příhodám a rozmarným historkám, které ho v rukopise tak báječně pobavily. Jerome Klapka Jerome poslechl – a tím založil svou slávu. „Tři muži ve člunu“ (stejně jako pozdější „Tři muži na toulkách“) se stali jedněmi z nejmilovanějších přátel čtenářů na celém světě. Tato brilantní ukázka typicky anglického humoru, humoru, který s důstojnou vážností traktuje naprosté bezvýznamnosti a absurdnosti, humoru rafinované nadsázky, humoru, při němž se vyprávěč sám ani maličko neusměje, tato dnes už klasická, nikdy neselhávající medicína na pochmurnou náladu se jen v Anglii dočkala do dneška více než jednoho sta vydání, v Americe se jí ještě za autorova života (J. K. J. zemřel v roce 1927) prodalo přes půl druhého miliónu výtisků a na zeměkouli by se sotva našel jazyk, do kterého by nebyla přeložena.

A mezi jejími milovníky určitě neexistují čtenáři, kteří si ji přečetli pouze jednou. A kteří nikdy nezatoužili aspoň některé její partie přečíst někomu jinému. Neboť „Tři muži“ patří mezi ty vzácné knihy, jež přímo volají po předčítání hlasitě, jež jsou jako stvořeny k poslechu v kruhu rodinném, k vychutnání ve společnosti stejně naladěných a stejně vnímajících přátel.

A tak se dříve či později museli „Tři muži“ objevit na gramofonové desce. Koho vybrat jako předčitatele české verze, to věru nebyl problém. Jsem přesvědčen, že sami posluchači, kdyby se k tomu měli vyslovit, by hlasovali pro Miroslava Horníčka. A určitě by pro něj hlasovali i ti, kteří ani nevědí, že „Tři muži“ patří k Horníčkovým velkým láskám, že na Jeroma Klapku Jeroma se Horníček s úctou dívá jako na jednoho ze svých učitelů v disciplíně humoru. (Mimochodem, to Jeromovo druhé křestní jméno není kupodivu původu českého; Jerome je má po starém příteli svých rodičů,

po slavném generálovi, který byl národnosti maďarské.)

Problém – a to veliký! – vyvstal teprve ve chvíli, kdy bylo nutno pro gramofonovou verzi v Jeromově textu nemilosrdně škrtnat. Neboť celé vyprávění o dobrodružstvích tří veslařů –

a tří cyklistů – by se ani na dlouhohrající desku nevešlo. Ale škrtejte v textu, který máte rádi od a do zet! A v kterém má každý čtenář jiná zvlášť oblíbená místa! Situaci neulehčilo ani konečné rozhodnutí, že budou vybrány jen slavné „árie“, historky, k nimž se čtenáři vracejí nejčastěji. Vždyť ani ty „árie“ se na jednu desku nevejdou všechny. Které tedy vypustit? Jeden posluchač by si třeba přál slyšet o Harrisovi v hamptoncourtském bludišti, o tom, jak si tři přátelé balili před odjezdem zavazadla, o hanebném chování jednoho psa v obchodním domě; ale jiný by možná dal přednost historce o tom, jak George jednou ráno vstal neobvykle časně, o tom, jak na řece zmizela postarší dáma, o tom, jak strýc Podger věšel obraz. Tenhle by si třeba chtěl připomenout „smutný případ Stivvingse juniora“, „nesnáze hudebníků amatérů“ a „výhody syra coby spolucestujícího“, ale tamten zas „záhadu s třemi pražskými pomníky“, „rybářskou latinu“ a „bujarou sebedůvěru správkaře kol“. Všem bohužel vyhovět nelze. A tak buďte, milí posluchači, shovívaví k výběru, který pro vás po dlouhém a nezáviděníhodném rozvažování připravili překladatel, přednášeč a režisér.

© J. Z. Novák 1974 –
Cover © Emil Zavadil
1974 – Photography ©
Taras Kuščynskij 1974

